

Denník N.-05.09.2023

Pavol Štrba

Putinovi zostal v NATO posledný priateľ-nepriateľ. Erdogan však hrá najmä za seba

У путіна в НАТО залишився останній друг-ворог. Однак Ердоган в основному грає сам на себе

Президент Туреччини прибув до російського Сочі для зустрічі з президентом путіним. Кілька аналітиків називають відносини глави кремля з президентом Туреччини Реджепом Таїпом Ердоганом «frenemies» (друзі і вороги), тобто щось середнє між «другом і ворогом одночасно». Однак Р. Ердогану не вдалося використати тісні стосунки з путіним, щоб змусити росію продовжити угоду про експорт українського зерна через чорноморські порти. Москва призупинила його в середині липня, і, окрім української економіки, це вплинуло на припинення поставок ключових продуктів харчування до країн третього світу, особливо Африки.

<https://dennikn.sk/3553352/putinovi-zostal-v-nato-posledny-priatel-nepriatel-erdogan-vsakhra-najma-za-seba/>

Turecký prezident pricestoval do ruského Soči za prezidentom Putinom. Dohodu o vývoze ukrajinského obilia cez Čierne more sa mu tentoraz nepodarilo vybaviť.

Tá slovná hračka ich možno najlepšie vystihuje, špeciálne odkedy ruský prezident Vladimir Putin vo februári minulého roka rozpútal totálnu vojnu proti Ukrajine. Viacerí analytici vzťahy medzi šéfom Kremľa a tureckým prezidentom Recepom Tayyipom Erdoganom označujú anglickým výrazom „frenemies“ (friends and enemies), teda niečo medzi „priateľom a nepriateľom zároveň“. Po včerajšku to vyzeralo skôr na to prvé. Erdogan zavítal do Ruska ako jediný líder NATO od vypuknutia celoplošnej vojny na Ukrajine. Stretli sa symbolicky v ruskom čiernomorskom prístavnom meste Soči, ktoré bolo v roku 2014 dejiskom zimných olympijských hier. Nebola to náhoda

Erdoganovi sa však blízky vzťah s Putinom nepodarilo využiť na to, aby Rusko obnovilo dohodu o vývoze ukrajinského obilia cez prístavy v Čiernom mori. Moskva ju pozastavila ešte v polovici júla a okrem ukrajinskej ekonomiky to malo vplyv na zastavenie dodávok kľúčových potravín do krajín tretieho sveta, najmä do Afriky. Obaja politici napokon rokovali najmä o vzájomnom obchode, ktorý bol vlani najvyšší za posledné roky, aspoň pri pohľade na export tureckých tovarov do Ruska. No vzťah dvoch regionálnych mocností nebol vždy zďaleka ideálny a je to tak dodnes.

Lepšie a horšie obdobia

„Vzťahy medzi Ruskom a Tureckom odzrkadľujú vzťahy medzi Putinom a Erdoganom. Je to personálny vzťah medzi dvomi biznismenmi, to si treba uvedomiť,“ hovorí pre Denník N odborníčka na Turecko Sylvia Tiriyaki, ktorá dnes pôsobí ako akademička na Bratislavskej medzinárodnej škole liberálnych štúdií (BISLA). Od krymskej vojny v polovici 19. storočia cez

spor o kontrolu nad kľúčovými tureckými úžinami Bospor a Dardanely, Rusko aj Turecko boli v minulosti často na opačných stranách barikády. Ďalším sporným bodom je anexia Krymu v roku 2014 a otázka Krymských Tatárov, ktorí sa etnicky a sčasti aj politicky hlásia k Turecku, pripomína Tiryaki. „Míľnikom bol rok 2015, keď Turecko zostrelilo ruskú stíhačku, ktorá prelietavala cez jeho územie do Sýrie. Rusko reagovalo pomerne rázne,“ vysvetľuje akademička.